

PREČENJA

Vodnik za male, mlade, družine ... in vse radovedne

Naslov razstave pomeni, da nekaj prečimo, gremo preko nečesa, čez ... Kaj bi to bilo, bo najverjetneje najbolj jasno v tretji galerijski sobi.

Kako uporabljati ta vodnik?

Razstava je na ogled v devetih galerijskih sobah, v vsaki slediš navodilom in rešuješ predpisane naloge. Naloge so vsi **obarvani** stavki. Rešitve nalog lahko vpisuješ na list na koncu vodnika.

Sedaj pa kar pogumno po galerijskih sobah →

PRED ZAČETKOM OGLEDA JE DOBRO PREBRATI ...

Na razstavi je na ogled okoli 40 del umetnikov iz zbirke Mednarodnega grafičnega likovnega centra, dopolnjuje jih 5 umetniških projektov, ki so jih pripravili povabljeni avtorji. Ob razstavljenih delih se večkrat pojavijo naslednji pojmi:

Grafika. Je likovna tehnika, ki proizvede več odtisov, temelji pa na risbi. Pri izdelavi grafike mora umetnik najprej s posebnim delovnim postopkom izdelati matrico v negativu, po obarvanju s črnilom ali barvo in s pritiskom na papir pa dobimo odtis v pozitivu, to je grafika. Grafika je lahko enobarvna ali večbarvna. Z isto matrico lahko naredimo več odtisov, od par pa do par tisoč. Obstaja več grafičnih tehnik: tehnike ploskega tiska (*litografija, monotipija, sitotisk*), visokega tiska (*lesorez, linorez*) in globokega tiska (*bakrorez, jedkanica, suha igla, akvatinta, mezzotinta, vernis mou*).

Knjiga umetnika. Umetniška oblika iz poznega 20. stoletja. To niso otroške knjige ne dnevniki niti skicirke, ne katalogi razstav ali umetniške knjige (kot se jih pogosto napačno poimenuje). Knjige umetnikov se lahko pojavijo v vseh oblikah in delujejo na enak način kot sodobna umetnost – gre za izražanje kreativnosti, pogosto pospremljene z družbeno kritičnostjo. Kot umetniško delo prinašajo interaktiven odnos med umetnikom, knjigo in publiko; ustvarjajo aktivnega bralca-gledalca.

Zbirka Mednarodnega grafičnega likovnega centra (MGLC). Je ena največjih zbirk grafik in avtorskih publikacij slovenskih in mednarodnih ustvarjalcev v slovenskem prostoru, šteje kar 10.000 del. Del zbirke je redno na ogled v Študijskem kabinetu MGLC, za obisk se je potrebno predhodno dogovoriti. Izbrana dela se občasno predstavijo na razstavah, večinoma pa »počivajo« v depoju.

Ljubljanski grafični bienale. Je najstarejši grafični bienale na svetu, ki se prireja vsaki dve leti že od leta 1955. Bienale predstavi umetnike iz vseh koncev sveta in nekatera njihova umetniška dela ostanejo za vedno v hrambi zbirke Mednarodnega grafičnega likovnega centra. Naslednji 31. grafični bienale bo 2015. *Hitro izračunaj, koliko let bo štel!*

Prva soba

Na ogled so dela povabljenega avtorja Bogoslava Kalaša. Avtor je v enem delu združil grafiko in fotografsko sliko. Prični z ogledom na steni pri vhodnih vratih: najprej vidiš *tihožitje* (vaza z rožami), sledi *akt* (gola figura), *pokrajina* in *portret* (podoba obraza) - to so klasični žanri likovne umetnosti.

Poglej sliko in označi, kateri žanr je. Določi žanr še preostalim delom v sobi.

Druga soba

V sobi slišiš glasbo. Tudi glasba je umetniško delo, ki ga lahko hrani muzej. Ampak tvoja naloga je, da poiščeš delo na sliki.

Imenuje se *White Cube* (ang.) in pomeni natanko to, kar vidimo, »bela kocka«. Gre za knjigo umetnika, posebno umetniško delo v obliki knjige, oblikovano kot kip.

Kaj misliš, da je v tej »kocki«?

Poišči delo japonskega avtorja Kobayasi Keisei. Japonska je znana po svojih slavnihih lesorezih. Lesorez je posebna grafična tehnika, pri čemer je matrica lesena plošča, kamor vrežemo motiv (to kar želimo, da se vidi).

Pozorno opazuj ta lesorez, kaj vse opaziš? Zelo sorodna lesorezu je še ena grafična tehnika – katera?

Tretja soba

V tej sobi je umetniško delo – reče se mu *prostorska instalacija* – ki ga je naredila povabljena umetnica Vladka Horvat. **Kakšen material je uporabila? Primerjaj vijuge instalacije z vijugami parketa na tleh; se ti zdijo podobne?**

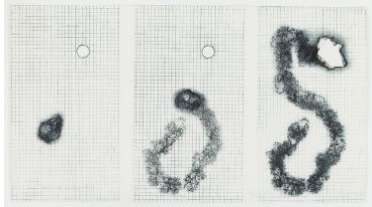
Avtor razstave Tevž Logar je to galerijsko sobo poimenoval IGRA V PROSTORU, zato je dovoljeno malce igre: namesto, da gremo okoli umetniškega dela, ga lahko *p r e č i m o*. (Ampak seveda tako, da se ga ne dotikamo in da se ne poruši!)

Ko instalacijo prečiš, poglej nazaj in nariši svojo pot prečenja.

Četrta soba

V tej sobi je več avtorjev, predvsem avtoric, vsak/a pripoveduje svojo zgodbo.

Poišči ti dve grafiki. Kaj se dogaja na njih?

V tej sobi je razstavljena še ena »knjiga umetnika«. Jo najdeš? O čem govori?

Peta (mala) soba

V tej sobi je fotografsko delo – **hitro preštej, na koliko podobah** - umetnika, ki prihaja iz turško-grškega področja. Delo se imenuje *Črno morje*, nanj pa ima umetnik Aras Özgün prav poseben spomin iz otroštva, napisal je zelo lepo zgodbo o tem (na steni).

Vsi imamo spomine na morje. Arasovi so malce trpki, kaj pa tvoji?

Če vas je pri ogledu več, se pogovorite, kakšen je bil vaš zadnji dan na morju!

Šesta soba

Takoj ko vstopiš v galerijsko sobo je na levi grafika skupine Laibach in slovenskega umetnika Janeza Kneza.

Preberi naslov in pozorno opazuj delo;

kaj ti ta grafika pove?

Kakšnega razpoloženja so rudarji na grafiki? Zakaj misliš, da je tako?

V kotu te galerijske sobe se skriva mala, a zelo posebna grafika danskega umetnika Jorna Asgerja; z letnico 1953 je najstarejša na tej razstavi! **Primerjaj jo s prejšnjo grafiko Janeza Kneza. Kaj izraža in pripoveduje?**

Sedma soba

V tej sobi se bomo šli iskalnice. Iskali bomo:

grafiko z rdečo črto, avtor je _____

grafike z urami, avtor je _____

grafiko s figuro, ki skriva glavo, ime dela je _____

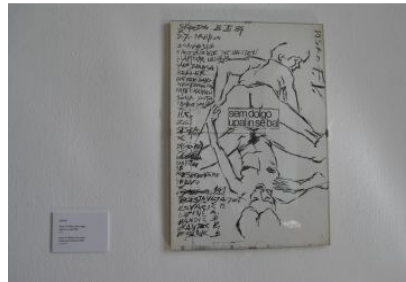
okrogle grafike, ki imajo zanimiv naslov _____

in

grafiko, ki priča o nekem času:

Disko FV je s vsestranskim kulturnim delovanjem zaznamoval subkulturno mladinsko gibanje v osemdesetih letih prejšnjega stoletja in je imel vpliv tudi na likovno govorico tistega časa; namesto uveljavljenih klasičnih oblik so se začeli pojavljati videi in tiskani materiali (letaki, vabila, plakati), oblikovali pa so jih umetniki sami.

Kako bi opisal to, kar vidiš in kakšne občutke sproža v tebi?

Osma soba

V tej sobi se lahko usedeš in opazuješ video filme.

Poskušaj ugotoviti, v čem se razlikujejo.

Deveta soba

Najprej poglej na steno, ki je skoraj cela polepljena s popisanimi in porisanimi listi ter listi s slikami. To je osebni dnevnik nemškega umetnika Dietra Rotha, ki je predstavljen kot likovno delo. **Zamisli si dnevnik današnjega dne - kaj vse bi moralo biti v njem?**

Na stenah te sobe so na ogled dela velikih mojstrov grafike: Vladimirja Makuca, Janeza Bernika, Ivana Piclja ...

Opiši to, ki je navedena.

V vitrini poišči knjižico umetniške skupine OHO.

OHO je v letih 1966 do 1971 poleg likovnikov združevala tudi literate in druge ustvarjalce. Od tod tudi ime skupine, ki je kombinacija *oko* in *uho*. **Kako je naslov knjižici? Poznaš to pesnitev?** (- Če je ne, poglej v rešitve na koncu tega vodnika!) **Predstavljalj si, da si ravnokar zmagal, in napiši-nariši kar ti pride ob tem najprej na misel!**

Vrni se po isti poti nazaj v prostor pred galerijo.

V preddiverju galerije pred steno stojijo leseni kvadri, nastali so iz posekane lipe v parku Tivoli, ki jo je februarja letos nepopravljivo poškodoval žledolom; les lahko vidiš na dvorišču pred gradom. Umetnik Ištvan Išt Huzjan je njene ostanke prelil v potencialne matrice za grafično tehniko lesoreza, tako se življenje drevesa nadaljuje naprej v umetnostnem življenju.

Imaš kakšno sporočilo za padlo drevo? Pripisi ga.

PS: Mimogrede, ali veš, da je lesorez najstarejša grafična tehnika na svetu, stara je že 1400 let?!

*MGLC se ti zahvaljuje za obisk in sodelovanje!
Več o pomenu razstave lahko prebereš v besedilu kustosa Tevža Logarja v spremnem katalogu razstave. Kadarkoli pa se lahko obrneš tudi na naš Pedagoški oddelek, t. 01 2413 800/818, lili.sturm@mglc-lj.si; veseli bomo tvojih vprašanj in predlogov.*

Seznam uporabljenih reprodukcij:

BOGOSLAV KALAŠ, *Vana v Savskem naselju*, 2013, aerografija na platnu
JAMES Lee BYARS, *White Cube Book*, 1983, knjiga umetnika
DORA MAURER, *Trace of a moment*, 1973, jedkanica in akvatinta
LINA RICA, *The mother*, 2012, jedkanica
JANEZ KNEZ, *Zadnja cigareta*, 1961, sitotisk
IRWIN, *Disco FV Šiška - Sem dolgo upal in se bal*, 1984, xerox
IZTOK GEISTER-PLAMEN in MARKO POGAČNIK, *Pegam in Lambergar*, 1968, knjiga umetnika
VLADIMIR MAKUC, *Paysage II (terre d'ombre n.)*, 1980, jedkanica
IŠTVAN IŠT HUZJAN, *Lipa iz Pod lipami*, 2014, monoprint (edicija sedmih odtisov)

Rešitev naloge iz devete sobe:

PEGAM IN LAMBERGAR je slovenska ljudska romanca, ki opeva sloviti boj med Čehom Janom Vitovcem (Pegam) in Slovencem Krištofom Lambergarjem (Lambergar) in zgodovinsko izhaja iz 15. stoletje, ko se je vnel boj za zapuščino Celjskih grofov. Zmago je slavil Lambergar.

PROSTOR ZA ODGOVORE, MNENJE, USTVARJALNOST